

Hà Nội, ngày 14 tháng 07 năm 2025

Số : 7003 / VAFI

V/v : Đề xuất áp dụng phương pháp tiên tiến nhất trong tính
Thuế TNCN với giao dịch chuyển nhượng chứng khoán.

Kính gửi: Thủ Tướng Chính Phủ

Bộ Tài Chính

Văn Phòng Chính phủ

Cục Thuế

Cục quản lý, giám sát CST, phí và lệ phí

Góp ý Dự thảo ND sửa đổi bổ sung ND 126/2020/ND-CP và Dự thảo Luật Thuế TNCN 2025, Hiệp hội Các nhà đầu tư tài chính Việt Nam (VAFI) Đề xuất áp dụng phương pháp tính thuế mới về giao dịch chuyển nhượng chứng khoán cho các nhà đầu tư cá nhân trong nước & nước ngoài, cho các tổ chức nước ngoài không thành lập pháp nhân tại VN nhưng tham gia đầu tư chứng khoán tại thị trường VN như sau :

1/VAFI đã có văn bản góp ý số 7002/VAFI ngày 7/7/2025. Trên cơ sở văn bản này & các nội dung phân tích tiếp theo, VAFI tiếp tục góp ý ND sửa đổi ND 126 và đề xuất phương pháp CGT (Capital Gain Tax) cho giao dịch chuyển nhượng chứng khoán cần áp dụng trong Dự thảo Luật Thuế TNCN 2025.

2/ Trong Tờ Trình Dự thảo ND sửa đổi bổ sung ND 126, Ban soạn thảo có lấy kinh nghiệm thế giới trong việc thu thuế cổ phiếu thưởng ngay khi nhà đầu tư nhận được cổ phiếu thưởng : “ Tham khảo kinh nghiệm quốc tế cho thấy một số nước như Thái Lan, Ấn Độ qui định thời điểm tính thuế là thời điểm chi trả cổ tức và tổ chức phát hành cổ phiếu trả thay cổ tức có nghĩa vụ khấu trừ thuế theo thuế suất cổ tức bằng cổ phiếu (Thái Lan áp dụng thuế suất 10%, Ấn Độ áp dụng thuế suất 10% đối với phần thu nhập vượt quá mức Rs 5,000) “ :

- VAFI không hiểu Ban soạn thảo lấy tài liệu đó từ đâu? Hoặc dịch sai và hiểu sai?
- VAFI xin gửi Ban soạn thảo chính sách chuyển nhượng cổ phiếu đối với 16 quốc gia (có biểu bảng đính kèm) và khẳng định Thailan, Ấn Độ từ lâu đã áp dụng phương pháp CGT để tính thuế TNCN khi chuyển nhượng chứng khoán (tổng giá trị bán chứng khoán theo giá bán bình quân trừ tổng giá trị theo giá mua bình quân nhân với thuế suất).

- Với việc áp dụng CGT thì nhà đầu tư phải bán chứng khoán mới có cơ sở xác định xem giao dịch đó lãi hay lỗ và nếu có lãi thì mới thu thuế TNCN được.

- Còn khi doanh nghiệp trả cổ phiếu thưởng cho nhà đầu tư, nhà đầu tư không bán cổ phiếu thưởng thì làm sao xác định được thuế thu nhập?

3/Kinh nghiệm thế giới về đánh thuế giao dịch chuyển nhượng chứng khoán.

- VAFI và các tình nguyện viên mất nhiều công sức, thời gian nghiên cứu kinh nghiệm quốc tế để thu thập dữ liệu và phân tích (2 tài liệu đính kèm).

- Hầu hết các quốc gia trên thế giới áp dụng phương pháp CGT để tính thuế TNCN với các giao dịch chuyển nhượng chứng khoán. Trong khu vực Đông Nam Á, chỉ có VN và Indonesia đang áp dụng thuế khoán : cụ thể đánh 0,1% trên tổng giá trị bán chứng khoán bất kể giao dịch đó lời hay lỗ.

- BẢN CHẤT THUẾ KHOÁN :

- + Thường chỉ áp dụng với thị trường chứng khoán sơ khai, với nền kinh tế chưa phát triển;
- + Ưu điểm là đơn giản và dễ tính, tuy nhiên giao dịch chứng khoán lỗ thì vẫn phải đóng thuế.
- + PP này không thể tính tới gia cảnh và chi phí của nhà đầu tư như tiền lương với những người chơi chứng khoán chuyên nghiệp, chi phí vay vốn, chi phí môi giới, chi phí phục vụ cho hoạt động đầu tư, các khoản lỗ đầu tư chứng khoán trong năm không được khấu trừ....

- BẢN CHẤT THUẾ CGT :

- + Xác định thuế TNCN khi bán chứng khoán theo công thức : Lấy tổng giá trị bán chứng khoán theo giá bán bình quân trừ đi tổng giá trị mua chứng khoán với số lượng cổ phần tương ứng đã bán theo giá mua bình quân nhân với thuế suất.

+ PP này ưu điểm hơn thuế khoán là trừ đi giá vốn chứng khoán mới tính thuế, cho nên theo CGT thì chỉ có lãi mới chịu thuế TNCN.

+ Trong bối cảnh hiện nay, phương pháp này cũng đơn giản trong cách tính vì phần mềm của tất cả công ty chứng khoán, Sở giao dịch và Trung tâm lưu ký đều hiện đại theo thông lệ thế giới và sẵn sàng đáp ứng cách tính này.

+ Giống như phương pháp thuế khoán thì PP này không tính tới giá cả và chi phí của nhà đầu tư như tiền lương với những người chơi chứng khoán chuyên nghiệp, chi phí vay vốn và môi giới, chi phí phục vụ cho hoạt động đầu tư, các khoản lỗ đầu tư chứng khoán trong năm không được khấu trừ....

+ Trong 1 năm hoạt động tài chính, nếu nhà đầu tư bán cổ phiếu tính thuế theo CGT mà có lãi ít thì nếu hạch toán đầy đủ như doanh nghiệp thì vẫn có thể ở tình trạng thua lỗ chứng khoán do các khoản lãi từ đầu tư chứng khoán không đủ bù đắp các khoản chi phí tài chính.

+ Tuy nhiên với các nền kinh tế phát triển hơn VN thì các khoản cần khấu trừ như trên sẽ được đưa vào báo cáo thuế thu nhập cá nhân đầy đủ vào cuối năm để xem xét giảm trừ thuế TNCN.

- Qua phân tích trên thì thấy rằng phương pháp tính thuế chuyển nhượng chứng khoán CGT ưu điểm vượt trội so với pp thuế khoán vì đã khấu trừ được giá vốn đầu tư để tính thuế TNCN. Giải quyết được khoảng 70% các thương vụ đầu tư thua lỗ mà vẫn phải đóng thuế TNCN.

4/ Kinh nghiệm thế giới cho thấy không có sắc thuế nào đánh thuế cổ phiếu thưởng:

- Khi nhà đầu tư bán chứng khoán, bất kể chứng khoán đó là cổ phiếu thưởng thì chỉ chịu 1 lần thuế CGT. Không thể có chuyện đánh 2 lần thuế CGT với 1 giao dịch bán cổ phiếu thưởng.

- Ở VN hiện nay khi bán cổ phiếu thưởng thì chịu 2 loại TNCN : thuế khoán là 0,1% trên tổng giá trị bán chứng khoán và 5% trên tổng giá trị cổ phiếu thưởng theo mệnh giá 10.000 đ/cp bất kể việc nắm giữ cổ phiếu thưởng là lãi hay lỗ. Đây là bất cập lớn cần phải giải quyết trong lần sửa đổi Luật Thuế TNCN 2025.

- Một bất cập của chính sách hiện hành là nhà đầu tư cá nhân chịu thuế cổ phiếu thưởng 5% trong khi nhà đầu tư tổ chức VN không phải chịu loại thuế này. Thể hiện sự bất bình đẳng trong đầu tư chứng khoán.
- Thực ra không thể tạo ra 1 nghiệp vụ kế toán hay sắc thuế nào để đánh thuế cổ phiếu thưởng khi nhà đầu tư tổ chức bán cổ phiếu thưởng :
 - + Khi bán cổ phiếu thưởng thì đưa vào thu nhập tài chính trong báo cáo tài chính.
 - + Doanh nghiệp không thể đưa kết quả bán cổ phiếu thưởng vào thu nhập tài chính lần thứ 2. Nói như vậy để minh chứng rằng trên thế giới không tồn tại sắc thuế riêng đánh thuế với giao dịch cổ phiếu thưởng.
- Lấy thêm 1 ví dụ minh họa cho giao dịch bán của cá nhân : Nhà đầu tư cá nhân nắm giữ 10.000 cổ phiếu A với tổng giá trị mua vào 500 triệu;
 - + Giả sử tại 1 thời điểm, nhà đầu tư bán toàn bộ 10.000 cp và thu được 550 triệu đồng, lãi 50 triệu đồng, với giao dịch này nhà đầu tư cá nhân chỉ chịu 1 lần thuế chuyển nhượng là $0,1\% \times$ tổng giá trị bán chứng khoán.
 - + Giả sử sau khi mua 10.000 cp và công ty quyết định chia cổ phiếu thưởng theo tỷ lệ 1; 1 và nhà đầu tư nhận được 10.000 cổ phiếu thưởng, nhưng lần nhận cổ phiếu thưởng này nhà đầu tư không phải bỏ vốn ra và tại 1 thời điểm nhà đầu tư bán toàn bộ 20.000 cp và giả sử thu được 550 triệu đồng, lãi 50 triệu đồng. Nhưng với giao dịch này nhà đầu tư phải chịu 2 lần thuế TNCN.

5/ Kiến nghị chính sách của VAFI:

- Cần áp dụng phương pháp CGT vào Dự thảo Luật thuế TNCN 2025 đối với giao dịch chuyển nhượng chứng khoán trên thị trường chứng khoán, tức là chỉ áp dụng cho các công ty đang niêm yết chứng khoán. Biện pháp này rất đơn giản vì dễ dàng xác định được giá bán bình quân, giá mua bình quân, còn về hạ tầng công nghệ thì không có gì lo lắng cả.
- Qua tài liệu VAFI thu thập được thì thấy rằng các quốc gia như Brunei, Hongkong, NewZealand, Singapore, Malaysia, Lào, Hàn Quốc , Thailan, Qatar, Oman, Kazaktan đều không thu thuế chuyển nhượng chứng khoán trên sàn giao dịch chứng khoán. Mục đích của họ là ưu tiên phát triển thị trường chứng khoán, tạo điều kiện cho doanh nghiệp niêm yết huy động vốn dễ dàng để kích thích nền kinh tế phát triển, thu được nhiều thuế cho ngân sách quốc gia.

- VAFI đề nghị tính thuế thu nhập cá nhân khi bán chứng khoán với mức thuế suất hợp lý theo công thức : Tổng giá trị bán chứng khoán theo giá bán bình quân trừ đi tổng giá trị mua chứng khoán tương ứng với số cổ phần đã bán theo giá mua bình quân nhân với thuế suất 3%. Thu thuế CGT theo từng lần bán chứng khoán. Đối với cá nhân đầu tư nước ngoài và tổ chức nước ngoài không thành lập pháp nhân tại VN nhưng tham gia đầu tư vào TTCKVN thì tính thuế chuyển nhượng chứng khoán tương tự như nhà đầu tư cá nhân trong nước. Cơ chế giống nhau này đã áp dụng từ trước tới nay. Bãi bỏ sắc thuế TNCN đánh vào cổ phiếu thưởng .

- Mức 3% là phù hợp nhằm tạo động lực phát triển TTCK , tạo điều kiện thu hút đông đảo người dân tham gia thị trường chứng khoán và tạo điều kiện cho hệ thống các doanh nghiệp niêm yết dễ dàng huy động nguồn vốn khổng lồ từ khu vực dân cư và nước ngoài.

- Qua theo dõi công tác làm luật về thuế chứng khoán, VAFI nhận thấy các Ban soạn thảo thường không có hoặc thiếu kiến thức về chứng khoán cho nên việc làm luật có rất nhiều hạn chế , tồn tại và bất cập. Để khắc phục thì Ban soạn thảo cần tuân thủ nghiêm ngặt qui trình làm luật theo Luật ban hành các văn bản qui phạm pháp luật, cụ thể quá trình làm luật cần tham vấn chặt chẽ các bên liên quan như UBCKNN, các sở giao dịch CK, Trung tâm lưu ký CK, các công ty chứng khoán và quỹ đầu tư, VAFI...

Trên đây là kiến nghị của VAFI. Kính mong các cơ quan hữu quan xem xét ./.

Nơi nhận :

- Như trên
- Các đơn vị thuộc Bộ tài chính
- + Vụ các định chế tài chính
- + Vụ pháp chế
- + Cục quản lý giám sát kế toán, kiểm toán
- + Cục phát triển DNNN
- + Cục phát triển DN tư nhân và kt tập thể
- + Cục đầu tư nước ngoài
- Ủy Ban chứng khoán nhà nước
- + Ban phát triển thị trường chứng khoán
- + Ban quản lý chào bán chứng khoán
- + Ban quản lý kinh doanh chứng khoán
- + Ban ql các cty quản lý quỹ
- + HSX, HNX, Trung tâm LKCK
- Bộ Tư pháp
- UB kinh tế và tài chính của QH

**TM. BAN CHẤP HÀNH HIỆP HỘI
CÁC NHÀ ĐẦU TƯ TÀI CHÍNH VN**

Phó Chủ Tịch

Nguyễn Hoàng Hải